

GÜNCELİN PEŞİNDE YORULMAK

Edebiyat güncel olanın peşine düştükçe magazinleşir. Günümüz edebiyat insanlarında görülen popüler olma çabası neye işaret ediyor? Sanatın öldüğüne mi, hiç sanmıyoruz. Dün elini boyayarak, mağara duvarında taşla basıp iz bırakan insan, bize neyi söylemişse, has edebiyat insanı da bugünden yarına onu söylüyor. İnsanlık kendi insani yolculuğunu hatırladığı gibi vahşi ve kötücül yönünü de hatırlayacaktır. Sanat, insanın hatırlamakta zorlandığı nadir değerlerine odaklanır. O nedenle nadir bulunan bir şeydik. Gittikçe azalıyor olmamızın nedeni çağın insanının insani olandan uzaklaşmasıyla doğrudan ilişkili.

İklim değişiyor. İnsanlığın yaradılıştaki iklimi de değişiyor. Dün duygularımızla, aklımızla, hafızamızla oynanıyordu, şimdi genlerimizle oynanıyor. Suyun su, tuzun tuz, insanın insan olduğundan kuşku duyar olduk. Edebiyatta, sanatta gerçekten edebiyat ve sanat mı bilmek isteriz. O nedenle popüler olandan uzak oldukça geçmiş ve gelecek arasında kalıcı bir anlam yaratılabilir olduğunu düşünüyoruz. Bunu insan yaratılma, kalma ve olmanın dışında sonradan üretilen ve kazanılan vasıfları bu asli unsurun önüne koymadan, var olma çabasının kayda değer olduğunun bilincindeyiz. Gelecekte her tür kavgalar iflas edip yok olurken merhamet ve adalet üzere insan kalabilenlerin sözü daha anlam kazanacak.

Yazmak, bizim bize bu yönümüzü hiç durmadan hatırlattığı için yazmayı, okumayı, düşünmeyi seviyoruz. Popülerlik bunlarla birlikte uzun yol yürüyemediği gibi zamana da çabucak yenik düşer. Kendi çağımızda yenilginin acı zehrini tatmak gelecek için sözümüz olduğundan katlanılabilir geliyor bize. O nedenle hiçbir bahane üretmek niyetinde olmadık. Bu çağın çirkinliklerinden kendilerini sorumlu görmeyenlerle yolumuzu çoktan ayırdık. Çok daha çetin bir derdin sevincini yaşayan, üç beş ayrık kalemin yolculuğuna mürekkep taşımaktan başka gaye aranmasın çabamızda. Güncelle ve popüler olanla hiçbir bağ kurulamaz aramızda.

Kendi mağaramızda ellerimizi batırdığımız boyalardan her sayfaya farklı izler bırakıyoruz. Okuyan, anlayan, yorumlayan ve yorumlayacak olanlar için. Gerisi size kalmış. Selam ile...

akalemler

- Sude YENİN
“Derh Tutulması”
- Kurtuluş ÇELEBİ
“Sevmek”
- Burhan KALE
“Sensiz Zamanlar”
- Neva SELÇUK
“Çınarın Kolları Altında”
- İbrahim SAVAR
“Gün Doğmadan Neler Doğar”
- Firuze İŞBİLİR
“İstanbul”
- Mehmet TAŞBAŞI
“Piyasa Adamı”
- Gölge SÜMER
“Hangi”
- Ayşe POLAT
“Gelincik”
- Selim TUNÇBİLEK
“Kurumuş Çiçek Derdi”
“Dünyaya Sığmayan Yalnızlık”
- Yüksel GAZIOĞLU
“Gidene”
- İbrahim KARASAVRAN
“Nefessiz Öpücüğüm”
- Işık TEKİN
“En Çok Kime Yabancıdır İnsan”
- Selçuk ŞAMİL
“Kendim ve Ben”

DEHR TUTULMASI

Sude YENİN

Atalarımızın zamanında, “Vakit nakittir.” diye söylediği bu atasözünü, hâlen büyüklerimiz tarafından nasihat edilirken kullanılıyor. ‘Kulağımıza küpe olsun, yaptıklarımızdan ders çıkaralım’ maksadı ile söylenen bu söz, yıllar geçse de eskimeyecek sanırım. Peki, zamanı bir kalıba koyarak, tarif edebilmemiz mümkün mü? Bence değil. *Çünkü zaman her yerde, herkeste farklı işliyor.* Bazen o lahzaya bir insanın göz bebeğinde rastlarız, bazen de sözcüklerin gizeminde keşfederiz. Belki de zamanın serüveni de burada başlıyordur, kim bilir? Saniyeyi, dakikayı, saatleri saydığımız çok an olmuştur hayatımızda. Büyük bir heyecan ile beklediğimiz, kalbimizin maraton koşmuşçasına gümbür gümbür attığı anlar mesela. Bu sınav sonucumuz da olabilir, sevdiğimiz insan ile hayatımızı birleştirirken, ‘evet’ diye coşkuyla bağırıp, artık tek değil, iki kişi olmamız da. Öyle zamanlarda gün, normaline tezat olarak hızlıca geçmiş gibi gelir; adrenalinden karnımız kasılır, nabzımız kontrolden çıkar sanki. İnsan düşüncelerine nasıl söz geçiremiyorsa, bedenine de geçiremiyor işte. Duygularımız kendini ele vermese bile, vücut dili bunun tam tersi bir şekilde işliyor. Mutlu olunan, gülünen ve eğlenilen vakitlerin aksi olduğunda da zamanın hiç geçmediğini fark ederiz. Ağır aksak geçen gün yetmiyormuş gibi, bir de buna susturamadığımız düşüncelerimiz ve o anki ruh hâlimiz de eklenince işin içinden çıkamaz hâle geliriz. Normal rutinimizde yaptığımız şeyleri yapmak istemeyiz, dünyadan soyutlanırsınız ve kimse ile iletişime geçmek istemeyiz. Depresyon battaniyesi, saçımıza yaptığımız bol bir topuz ve buna eşlik eden kahvemiz olur sadece. Elimizi ayağımızı her şeyden çekeriz o anlarda. *Kahve, battaniye ve televizyon* üçlüsü ile gün geçer gider âdeta.

Duygularımızın bize söylediği çok şey var aslında. Televizyonda bir film veyahut da sevdiğimiz bir dizinin, yeni çıkan sezonunu izlediğimizde normalde atıştırmalıklarımızı alır ve kuruluruz koltuğumuza. Sürekli elimizden düşürmediğimiz telefonumuzu da koyarız bir köşeye ve bakarız keyfimize. Lâkin yeni toparlamaya başlamışken üstümüze yine bir keyifsizlik çöktüğü zaman, bize iyi gelen şeyi bile yapmak istemeyiz. Serotonin ve dopamin gibi mutluluk verici hormonlarımızda azalış söz konusu olduğu zaman, iyi olan ruh hâlimizin yerini sebebini bile bilmediğimiz bir hüznün alır. Tam olarak depresyon da demek istemiyorum, çünkü mutluluk nasıl anlık bir duygu ise, mutsuzluk da o denli bir duygu. Öyle ki insan nasıl bazı tepkilerini kontrol edemedi, aniden gösteriyorsa bu duygular da bir nevi öyle; refleks gibi yani. İkizler burcunun değişkenliğinden mi dersiniz buna, yoksa zamandan insana düşen pay mı, bilmem. Tek bildiğim şey, duyguların da mevsim misali değişken oluşu. Bir tarafımız yazı yaşarken, diğer tarafımız ayazda kalmış gibi buz tutuveriyor. Sonra da güz gibi dağılıyoruz bir anda, ama kalkmasını da biliyoruz ayağa. İnsan her zaman savrulamaz ya? İlkbaharın müjdecisi gibi, içimizde çiçekler açıyor bazen de. Fakat nasıl ki bir çiçeği toprağa ektiğimizde, ona gerekli özeni göstermediğimiz zaman bize küserse, bu çiçekler de öyle. Çorak bir toprak gibi verimsiz de kalabilir; capcanlı ve hayat dolu da, yeşertmek de kurutmak da bizim elimizde. Sonunda dört mevsimi yaşadık; nadasa kaldık, toparlandık ve küllerimizden yeniden doğduk.

İnsan ne tam olarak iyi, ne de tam olarak kötü. Hangi tarafını bastırıp, hangi tarafını açığa çıkarmak istediğine bağlı. Kefesinde hangi duy-

guları daha baskın ise onun esiri oluyor ve davranışları da ona göre şekilleniyor. Ama her insan için araf dememiz daha doğru olur bence. İyi veya kötü diye bir sınıflandırma yaparsak eğer, daha sonra yanılmamız da cabası olur çünkü. Yılarımızı geçirdiğimiz, tanıdığımızı zannettiğimiz insanlar, gün gelince aslında hiç tanıyamamış olduğumuz ve bize yabancı gelen birine dönüşüyor bir anda. *“Ya da aslında hep öyleydi,”* diye geçiriyoruz içimizden ve de son eklememizi yapıyoruz. *“Ama ben tanıyamamıştım.”* Ne kadar acı, değil mi? Şöyle bir süzüyoruz o kişiyi, baştan ayağa tam bir hayâl kırıklığı ile doluyor yüreğimiz, tüm benliğimiz... Tavırları farklı, duruşu farklı ama en önemlisiye gözünün içine baktığımız zaman güldüğümüz o insan gitmiş, yerine kırk kat el gelmiş sanki. Ne acı... Hoş, ayaküstü sohbet ederken tanıdığımız bir insanı da, izlerken veya tartarken bile neyi ne kadar doğru söylediğini asla bilemeyiz. Ancak bize gösterdiği kadarını tahmin edebiliriz, onda bile yanılma payımız bir hayli fazla. Tanıdığımızı aslında hiç tanımadığımızı; bir yabancıyı ise gözlem yeteneğimizi zorlasak bile, çözemediğimizi sonradan fark ediyoruz. Pandora'nın Kutusu gibi de diyebiliriz, içindeki başka dışındaki bambaşka. Kutuda tehlikeli bir şey varmış gibi gözükse de, orada umut gizleniyor aslında. Gerçekte olanla yansıyan her daim farklı oluyor, bize de buna inanmak ve inanmamak kalıyor. İnsan kalbine mi güvenmeli, yoksa mantığı ile mi hareket etmeli o anlarda? İşte orası tamamen muamma. *“Her tercih bir vazgeçştir.”* derler ya, bir anda insan o dönemeçte bulur kendini. Mantığını konuşurup, inanmamayı seçeceksen eğer, kalbini de susturmayı bileceksin o zaman. Kalp konuştuğu an, mantık devreden otomatikman çıkar zaten. Kalp ile aklın ezeli savaşı da böylece başlamış olur. O hâlde ne diyelim, hoş geldiniz *dehr tutulmasına*.

Velhasıl kelam, zaman da aslında bir paradokstan ibaret. Dönüp dolaşp, insan kendini başladığı yerde buluyor. Yaprakların rüzgârdan dolayı kendi etrafında dönüşü, bir doğa olayı

olan fırtınanın izlediği dairesel hareket... Hayat da bu döngü üzerine kurulu zaten, insan değiştiğini zannetse bile her zaman başlangıç noktasında buluyor kendini. Aklımız dengesini şaşırıp, tutulsa bile, doğa savrulmamıza izin vermeyip, bizi yine ve yeniden sıfır noktasına geri döndürüyor. Başlangıcı olan, lâkin sonu belli olmayan yollarda tökezlemek yerine, kendi yolumuzda ilerlemek dileği ile.

* *Dehr: zaman, zaman üstü zaman, kader, süre.*

Sevmek

Sevmek de yarım kalır

Bazen

Tamam -lanır

Sonu gelmeyen cümle

Yaprağı olmayan ağaç

Yanmayan ışık

Söylenmemiş söz

Sevmek

Her zaman

Zaman alır

Hatırlanır

Evrilir

Sonra zamana yenilir

Kim bilir

Belki bir gün

Yine gelir?

Kurtuluş ÇELEBİ

SENSİZ ZAMANLAR

Sessiz söğüt,
Hafiften rüzgâr,
Ellerim zülûflerinde...
Derken gurbet türküsü,
Sen, ellerimin düşü,
Alnımın ateşi ve hürriyetimsin benim...

Kırık aynalarımı görmedin daha,
İçime dökülen nehirleri,
Denizlerimin kıyılarındasın henüz,
Dünya senden ibaret ve
Sevincinden örülü cennetim benim...

Yüzünün bulutlanmasıdır arafım,
Ümitlerim yeşerir gözlerinin ışıltısında,
Günebakan yanımdır şairliğim...

Gel ey sabahın ilk ışığı,
Gel ki gözlerim bayram sabahındaki çocuklar gibi
Çoğaltsın bahçenin aydınlığını,
Anlamsız bulsa da şehir kuşatamadığı sözlerimi...

Korkuyorum anlayacaklar diye kalbimdeki yerini,
Gel ey aşığın sinesinden gitmeyen,
Gel ey sevgisi bitmeyen,
Akşam karanlığa yol alırken gel,
Şehir ışıklarıyla kararırken gel...

Ey gözlerimin gören yanı ve
Gözlerimin gösterdiği yanı,
Aşkın sırrını içinde taşıyan neyim,
Nefesinle âlem kül olur sırrımdan...

Yıldızların parıltısını beslerim dizelerimde,
Selviler bekler esintilerimi
Ve salkım söğütçe şiirler okurum hasretine...

Gecelerim şafaklara akar,
Kıskanılır masumiyetim
Ve renklerim ayan beyan görünür yağmurdan sonra...

Aşkın güneşi alnımda,
Bakamam semaya sensiz zamanlarda,
Yıkıntıları yüreğimin sarı sokak lambalarının altında,
Omuzlarıma yük başım ve saçlarım yangında,
Adını haykırıyorum sağır sokaklarına bu şehrin,
Çıkmaz sokağında eski mahallenin,
Tahtımı dizelerimle kurarım insanın,
Sözü olmayanların ellerindedir sazlar,
Işığı olmayanlara sorulurken yollar,
Kutsallığını kaybeder yalnızlık...

Burhan KALE

ÇINARIN KOLLARI ALTINDA

Neva SELÇUK

Buraya yerleşeli yüzlerce yıl oldu. Kimse-ler yoktu ilk zamanlar. Yanı başımda sessiz seda-sız, içlenerek kaynayan pınardan başka. Zaten onun sayesinde konmuşum buraya. İncecik bir fidanken öyle anlatmıştı bana. Adımın çınar olduğunu da ondan öğrenmiştim.

Biricik dostum dallarıma yapraklarıma ka-rışalı, benimle göğe uzanalı çok oldu. Bir gün geldiler, taştan duvarlar örüp üstüne yazılar yazdılar. Pınarı çeşme yaptılar. Sonra yıllar geçti. Arabaları atlar çekmez oldu. Arabaların geçmesi için yollar yapıldı. Toprağın bağına yarıklar açıl-dı. Pınarın damarlarına topraklar doldu, çeşme kurudu. O gün bugündür içimde kaynıyor pınar. O gün bugündür bir başıma denizi izliyorum; gökyüzünü izliyorum; giderek etrafta çoğalan insanları izliyorum; şuradan geçen kediye, orada uyuklayan köpeği izliyorum; yazın sıcakını, kışın ayazını izliyorum; baharda yeşerenin güzde so-luşunu izliyorum.

Ömrümün baharına geldiğimde, boyum uzayıp da yıldızlara ulaşacağımı sandığımda gölgemin bittiği yerden biraz uzağa bir ev yapıldı. Bu evde yaşlılar, gençler, çocuklar yaşamaya başladı. Sonra yanına bir ev daha, bir ev daha. Koskoca bir mahalle belirdi sırtımda. İlk yapılan o ev var ya. Orada yaşayan bir çocuk vardı. Adı Veli. Küçüktü geldiğinde. Bir eliyle beni tuta-rak etrafımda dönüp dururdu. Yumru yumru küçücük elleri vardı. Ellerin üstü benim göv-dem gibi kabuk kabuktu. Elleri bendeyken dö-nüyorum sanırdım onunla.

Bir gün bir sapanla geldi Veli. Cebi taşlarla doluydu. Taşları, dalımdaki kuşlara atıyordu. Kuşlar uçup gittiler ama ben öylece durdum.

Yapraklarım kaniyordu. Anladım ki Veli'nin elleri büyüyordu.

Biraz daha büyüdü Veli, yanımdan geçerken görmez oldu beni. Koca çınar da görülmez miymiş demeyin. Görmeyince görülmüyor. Beni unuttu diye düşünürken elinde bir tenekeyle çıktı geldi bir başka gün. Çiviye cebinden çıkarıp sapladı göğsüme. Elleri nasıl da büyümüştü. Tenekeyi astı sonra. Dönüp bakmadan bana. Kollarımın altına masalar iskemleler dizdi. Göl-gemin değdiği her yer Veli'nindi. Sonra insanlar geldi; sabah geldi, öğlen geldi, akşam geldi; in-sanlar gölgemi sevdi. Artık sadece gece olup da herkes evine gidince, masaların üstüne sandal-yeler ters çevrilince, çocukluk çağımın tenha, güzel zamanlarındaki gibi nefes alabiliyordum.

Bir yaz gecesi idi. Dalgaların sesi yaprakla-rıma vurup geri çekilirken içimde inleyip duran pınar köklerimden dal uçlarıma kavuşmanın coşkusunu taşıyor, dolunay gümüş yağmuru olup başımdan toprağa dökülüyor, mahallenin arkasındaki fundalıktan gelen bülbül şakıması geceyi büyülüyordu. Gecenin güzelliğiyle, üst-tümdeki gökyüzü gibi, gökyüzündeki sayısız yıldızlar gibi başım dönüyordu.

Derken bir köpek havlamasıyla gecenin efsunu dağıldı. Uzaktan gelen bağırişlarla ürper-di gece. Ardından bana doğru koşan ayakların sesi çınladı meydana. Merakla bekledim geleni. Çok geçmeden dolunay Veli'nin yüzüne düştü. Veli nefes nefese ayaklarıma düştü. Bana tutu-nup da kalkmaya çalıştı ama olmadı. Elleriindeki kan iliklerime işledi. Elleri yine çocukluğundaki gibiydi. Veli oracıkta ölüverdi.

GÜN DOĞMADAN NELER DOĞAR

İbrahim SAVAR

Hava durgun. Sıcak, kaskatı çökmüş şehrin üstüne. Ağustosun bu son günlerini hiç sevmiyor. Mümkün olsa bir patatesin çürüklerini bıçakla oyar gibi alıp atacak yılın içinden. İkinci güneşi karşıdaki fırının camından gülümsüyor haline. Cadde bomboş. Arada bir oflaya pufloya geçen belediye otobüslerini saymazsak hareket bile yok. İçini bunca sıkı, hiçbir işe el atacak derman bırakmayan yalnızca sıcak mı? İşte masanın üstü bir karış toz. Ustası duvardaki çerçveden kaşlarını kaldırmış 'bu ne hal' der gibi... Fotoğrafın kırık camını değiştirmek bile gelmiyor içinden. Hanidir öyle çatlak.

Çetin Bakkaliyesi. Adımız bakkal. Öyle şeyler satarız ki, bu semtte kim olsa bilir burada bulunduğunu. Buğday da olur rafımızda, nohut da, gazyağı da, tuz da. Bademyağını, lamba fitilini, nöbet şekerini bizden başka satan yok. Arayan ya çarşıya gidecek ya da gelip bizden alacak. Kapiya 'tuhafiye' yazmak daha münasip düşer aslında. Ama iğne, iplik, nakış sorarlar boyuna o zaman. Kulağasma, iyidir Çetin Bakkaliyesi.

Sulama kamyonu ardından sıra sıra çizgiler bırakarak geçiyor. Kenarda durup, kamyonun püskürttüğü sudan atlayan çocukların şamatası duyuluyor. Derin bir 'of' çekiyor. Ölümüne susadığını hissediyor. Kalkıp tezgâhın arkasındaki dolaptan su içmeye üşeni-

"İyi bir evlat olabildiğinden emin değil. Ama iyi bir çırak, kalburüstü bir kalfa olduğunu adı gibi biliyor. Ustasının sözünden bir santim şaşmadan bu yaşa gelişine bağlıyor böyle kuykuru biri oluşunu."

yor. Daha da sıkılıyor içi.

Bir kadın başını uzatıyor kapıdan. "Ka-pağı kendiliğinden kapanan çöp kutularından var mı?" Yok, diyor. Kadın 'olsa şaşardım' yüzüyle dönüp gidiyor.

Ne çok yeni şey çıkıyor, hepsine nasıl yetişmeli, diyerek bir daha dertleniyor. Eskiden bu işleri kendi yapardı. Pek çoğuna karşı çıkardı ustası. O gitmez, bu kimin nesine gerek, deyip savuştururdu. Şimdi ona, yeni çıkan şeyleri haber verecek kimse yok yanında. En çok da ona sıkılıyor.

Arada bir şuradan kalkıp gidebilmek, gözü arkada kalmadan kimi ikindilerde eve erken dönebilmek istiyor. Nüfusta çalışan bir adam vardı. Üç beş günde bir uğrar, eve öteberi alırdı. Hep aynı saatte: Beşi kırk geçe. Ustasına adamdan yana imrenerek bir iki laf edecek oldu:

Heves etme el işine. Patronun olur, amirin olur, müdürün olur başında. Bir müşkülün olsa, kırk minnetle gönderirler. Telaşla gider de halledemededen döndüğün olur. Aklın ardında çünkü. Aman vaktinde döneyim, aman laf işitmeyeyim derken kuş uçar gider. Esnaflık gibisi var mı? Ceketini alır çıkarsın. Ben buradayım işte. Daha mı olmadı, iki saat ötersin kapını, tamam. Heves etme...

Bir televizyon mu

alsam şuraya, diyor kimi zaman. Oyalanmak için... Şöyle yenilerden, renkli. Cayıyor hemen. "Dünyanın parası. Eve siyah beyazı zor uydurduk, elden düşme".

Ustası olsa aklından bile geçiremezdi. Vaktiyle radyoya güç razı olmuştu. Birkaç gün surat astıktan sonra, biraz da kendi keyif aldığından olacak, koltuğunda bununla dönmüştü. Uzanıp kulağını büküyor. Bir bozlak yayılıyor bütün dükkâna, caddeye, çarşıya... 'Aydost'u uzatıp tutuşturuyor okuyan. Sapsarı bir buğday tarlasının ortasında kalıyor, yapayalnız. Uzak, çok uzak insanlar, varlıklarla dolu bir âlemin kapıları açılıyor.

Bir ben miyim dertli, diyor. Başını kaldırıp insanlara bakıyor. Dükkân komşularına... Hepsinin bir keyfi var: Kimi tavla oynar boyuna. Kimine varsa yoksa futbol. Kasap Hüsnü motorlara meraklı. Sesinden tanır her birini. Terzi bulmaca çözer. Fırıncının kanaryaları, nalburun kedileri var. Dönüp kendine bakınca bulamadıklarından hep fotoğraftakini sorumlu tutuyor. İçten içe, buyurgan bir usta rolüyle hayatının orta yerine kurulmuş olan 'babasına' kızıyor.

İtiraf etmek zor gelse de öldüğünde içini kaplayan ferahlığı hatırlıyor yeniden. Kırk yıla yakındır şu tezgâhın arkasından caddenin tam şurasına bakıp duruşuna şaşıyor. Kimi şöyle bir bakan, kimi selamlayan binlerce, milyonlarca insan yüzü geçiyor gözlerinin önünden. İyi bir evlat olabildiğinden emin değil. Ama iyi bir çırak, kalburüstü bir kalfa olduğunu adı gibi biliyor. Ustasının sözünden bir santim şaşmadan bu yaşa gelişine bağlıyor böyle kupkuru biri oluşunu. Ustasının ardından, dükkânı onuz açtığı ilk sabah anladı bunu. Onun gidişiy-le ortada kalan varlığına

"Bir saatin 'tik tak'ları gibi zamanı parçalara bölüyor. Durumu açıklamaya çalışan ilgisiz düşünceler geçiyor aklından. "Daha vakti var demişlerdi. Niye bu kadar uzun sürdü? Bir aksilik mi var?" Yanaşıp kapıya kulaak veriyor. Hiç ses yok. Koca binada tek başına kalmışlar gibi. Bacakları sızlıyor hafiften."

anlam katmak için çıraklar aldı işe. Hiçbirini gözü tutmadı. Ustalığın acemisi olsa da çıraklığın ustasıydı. Kimine kendi yol verdi, kimi bir daha uğramadı...

İkinci akşama dönerken, cadde hareketlenmeye başlıyor. Sanayi mahallesinin paydos eden fabrikaları, yorgun işçilerini salveriyor. Torna tezgâhlarında, iplik makinelerinde çalışan çoğu genç, çoğu tüy bıyıklı, çoğu her şeyden bir eğlence çıkararak kalabalık, evlerine dönüyor. Bir an unuttur gibi oluyor içindeki sıkıntıyı. Sandalyesini alıp dükkânın önüne atıyor. Aynı fotoğraftaki ustası gibi, yan çevirip oturuyor: Esnaf pozunu. Yeşil mercimek var mı, diyor bir ses. Adamın ne zaman gelip karşısına dikildiğini görmeyişine şaşıyor. Olmaz mı, deyip hızla kalkıyor. İki kilo tartıp veriyor. Üstü başı yağ içinde, evine eli dolu dönme kaygısındaki adama bakıyor.

İşimiz hem kolay, hem zor. Malı aldığın fiyat belli. Ama kaçtan satacağın sen bileceksin. İnsaf şart! Ne zarar etmeli, ne de müşterinin canına okumalısın.

Birden mahallenin garibi Hasan geliyor. Üstündeki bolarmış paltonun belini kalın bir urganla bağlamışlar. Ayaklar çıplak. Yaz kış böyle gezer. Kışın soğuğu ayak tabanlarında, yazın sıcağı terli sırtında birikir. İki parmağını ağzına götürüp sigara istiyor. Anlaşılmaz sesler çıkarak kendince konuşuyor. Masanın gözünden paketi alıp, bir dal uzatıyor Hasan'a. Eli başında teşekkür ederek dönüp gidiyor Hasan çatlak

topuklarıyla. Ustası öldükten sonra kendi içmediği halde, Hasan için bulundurduğu paketi yerine koyuyor. Bu da bir vasiyet, bir miras onun için. Radyodan bu kez neşeli bir kaşık havası duyuluyor.

Talip'in dükkâna çırak oluşunu düşünüyor. Gönlüne göre birini

bulamayınca, oğlunu yetiştirmeye karar verişini. Yaşı daha küçük ama olsun, deyişini. Ha iki yıl önce, ha sonra...

Boyu tezgâha yetişmeyince ayağının altına bir sandık sürdüler. Hevesle başladılar işe.

“Bir türlü muvaffak olmadı. Çıraktı, küçüktü. Elbet kıracak, dökecekti. Ama öylesi değil. Bir tuhaftı. Sık sık unutuyordu. Malların isimlerini, fiyatlarını, ustasını...”

Hepsi gözünün önünde: Her sabah yeni bir başlangıç, her müşteride yeni bir imtihan. Tamam olamayan, hep eksik kalan, kimseden bir ‘maşallah’ işitemeyen Talip. Onca tatlı dile, sabra, hatta bağırıp çağırmaya gereken ilgiyi göstermeyen; boş boş bakan, birden gülümseyen Talip. O anlarda ne yapacağını bilemezdi. Ciğeri sızlayan bir baba mı, çırağını kalıba sokmaya didinen bir usta mı olması gerektiğini şaşırırdı.

Sulama kamyonu bir daha geçiyor. Bunu ancak üzerine sıçrayan kirli sudan anlayabiliyor. Kamyonun ne sesini ne de çocukların eğlencesini duydu. Islanan paçalarına şaşkın bakışı çakır gözlü bir oğlanı güldürüyor. Kendi de gülüyor haline. Çocuk geçip gidiyor.

Fırının yan tarafında, çardakta, karpuz yeniyor. Fırının çağrısına uyup karşıya geçiyor. Nalburla kasap da gelmiş. Dükkânı görebileceği bir köşeye oturuyor. Bir yandan sohbet katılıp, bir yandan karşıyı gözlüyor. Dükkân boş. Karpuz serin. Öğlenden kesip dolaba koymuşlar. Ferahlıyor. Dönüp bir daha bakıyor. Sohbet koyu. Herkes bir olup nalbura takılıyor. Kedilerinden dem vuruyorlar. Senin tekir, ciğerleri kaçırıp sokak kedilerine yediyor, diyorlar. Gülüşüyor. Hep tedirgin, gülemiyor. Nalbur, olgun adam. Geniş, rahat. O da gülümsüyor. İyi biliyor esnaflığın bu yanını. Şakalar, takılmalar olmalı bir yerde. Yıl bir, gün üç yüz

“İkisi de şaşkın. Ne yapmaları, ne söylemeleri gerektiğini bilemiyorlar bir an. Gülümsüyorlar sadece. Gözlerinde yaş da mı var? Türkan, kocasını dürtüyor.”

altmış beş. İzin yok, tatilin yok. İki gün bırakıp gitsen müşteri keser ayağını. Bu laflar da olmasa... Dönüp yine bakıyor dükkâna.

Dükkân boş durmaz. Ekmek teknesi denmiş bir kere. Ekmek, mübarektir. Yerde görülen öper başına korsun. Bir kovuğa sokuşturursun. Bu ki senin ekmeğün. Akşama kendi sofrana götüreceksin. Basıp geçemezsin. Boş dükkâna müşteri girmez. Çekindir. Bir sağına bakar, bir soluna. Yetiştin yetiştin. Değilse gider başka yerden sorar aradığını.

Saatine bakıyor. Neredeyse yedi. “Eh, bir saat kaldı.” Teşekkür edip kalkıyor. Karpuzlar yarın da benden, diyor. Karşıya geçip masasına oturuyor bu kez. Çekmecedeki parayı sayıyor. Sabahtan bu yana sattıklarını düşünüyor. Ne kadarı sermaye, ne kadarı kâr bu paranın? Hesaplıyor. Canı sıkılıyor. Sabah toptancıya gidilecek. Ona para ayırıp öbür cebine koyuyor. Alınacakları bir kâğıda yazıyor.

Unuttuğum bir şey var mı, diye raflara bakınırken, mahalleden tanıdığı küçük bir kız çıkageliyor. Soluk soluğa, tıkanmış bir sesle: Yetiş amca, yetiş! Seni evden çağırıyorlar. Gelinin...

Koşuyor. Kız mı ardını getiremedi, kendi mi duymadı? Bilmiyor. Ne zaman koşmaya başladı, ne zaman karşıya geçti, ne zaman sokağa saptı? Anlamıyor. Zaman derinliğini yitiriyor bir an. Sabahki haliyle gelini gözlerinin önüne geliyor. Koştukça sabaha, o ana varacağını sanıyor. Vücudu hantal bacaklarının üstünde sallanıyor boyuna. Dükkân? Öylece bıraktı mı her şeyi?

Birilerini tembihleyebildi mi? Radyoyu kapatmış mıydı? Kim bilir ne yapıyor şimdi? Yurttan Sesler saat kaçtaydı? Aklında zamana uymayan sorularla koşuyor.

...

Gece, yarıyı geçeli

çok oldu. Uzun koridoru kaç kez adımladı kim bilir. Akli bin parça. Karısı, bir sıraya oturmuş, eli çenesinde uyukluyor. Türkan'ın bu halini kıskanır. Gözünü kapar kapamaz uyur. Kendi kaç haftadır ancak sabaha doğru sızıyor. Bir kez daha dönüp yürümeye başlıyor. Koridorun karanlık ucunda ayak sesleri yankılanıyor. Bir saatin 'tik tak'ları gibi zamanı parçalara bölüyor. Durumu açıklamaya çalışan ilgisiz düşünceler geçiyor aklından. "Daha vakti var demişlerdi. Niye bu kadar uzun sürdü? Bir aksilik mi var?" Yanaşıp kapıya kulak veriyor. Hiç ses yok. Koca binada tek başına kalmışlar gibi. Bacakları sızlıyor hafiften. Tahta sıraya, Türkan'ın yanına bırakıyor kendini. Günün bütün yorgunluğunu o an hatırlıyor vücudu. Yaslandığı duvardan hoşuna giden bir serinlik yayılıyor sırtına. Gözlerini kapasa uyuyuverecek. Haksızlık ettik hanıma, diyor. Ama uyumamalı.

Talip'in doğumu düşünüyor aklına. O vakit Türkan içerideydi. Yanında ustası vardı. Anası da... Her şeye rağmen hayat daha kolaydı.

Uzak, telaşlı sesler geliyor kulağına. Çabuk, çabuk ol, diyor bir kadın. Bir hemşire yahut bir hasta yakını. Ayak sesleri, sürülen sedye yaklaşıyor, yaklaşıyor. Türkan da açıyor gözlerini. Tam hangi taraftan sökün edecekler diye sağa sola bakınırken, ses bir köşeden dönüp uzaklaşmaya başlıyor. "Bu saatte belki bir kaza ya da kalp krizi."

Çıkmadı mı kimse, diyor Türkan. Başıyla yarım bir 'hayır' diyor. Hastanenin korkutan sesleri açıyor uykusunu. Fakat yorgun bedenine sözü geçmiyor. Kalkamıyor yerinden. Huzuru kaçıyor. Haftalardır ertelediği, düşünmek istemediği kaygılar hücum ediyor zihnine. Türkan'a bakıyor. Yeniden uyumuş gibi. Bu sefer kızıyor, haksızlığa filan boş verip. "Nasıl büyüyecek bu çocuk? Talip bu durumdayken... Ne yedireceğiz? Ne giydireceğiz? Anasına ne anlatacağız? 'Kusu-

ra bakma kızım' mı diyeceğiz? Bakmayacak mı? Bebek her ağladığında, her güldüğünde boğazımız düğümlenmeyecek mi? Dönüp uyuyacak mıyız Türkan Hanım?" Son kelimeleri sesli söylediğinin farkında olmuyor. Karısı uykuyla karışık soruyor: Hıı?

Aniden doğumhanenin kapısı açılıyor. İki birden oturdukları sıradan fırlıyorlar. Kucağında beyaz bir kundakla ebe çıkıyor. İstemsizce kapıya yürüyorlar. Ebe bebeği getirip karşlarına dikiliyor. Gözünüz aydın, topaç gibi bir oğlan, diyor. İki de şaşkın. Ne yapmaları, ne söylemeleri gerektiğini bilemiyorlar bir an. Gülümsüyorlar sadece. Gözlerinde yaş da mı var? Türkan, kocasını dürtüyor. Hemen elini cebine atıp, ebenin bahşişini veriyor. Teşekkür ediyor ebe. Bebeğin yumruk olmuş ellerine, açılıp kapanan ağzına bakıyor.

Öylece kalakalıyor. Günlerdir süregelen kaygılar zihninden yine geçiyor. Utanıyor bir yandan. Dede olmanın sevincinin bile sıkıntısını örtemeyişine utanıyor. Fazla hesaplı buluyor kendini.

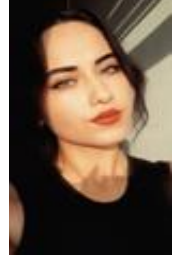
Talip'in hastalığını, aylardır süren tedavisini, her hafta sonu hastaneye gidip gelişlerini düşünüyor. Son gittiklerinde daha iyi gördüklerini, belki daha da iyi olabileceğini... Doktorların söylediklerini anımsıyor. Bebeğe bakıyor yeniden. Ustası, dükkan, Talip, kendi, bir de bebek... Belli mi olur, diyor aklında yanan ışık.

Kapı bir daha açılıyor. Sedyede gülen, yorgun bir yeni anne var. Türkan, gelininin elinden tutuyor. Hep birlikte odaya doğru yürüyorlar.

Pencereden duvara yeni bir gün sızmaya başlıyor.

İSTANBUL

Firuze İŞBİLİR

Bir şehir ki İstanbul. Kâbuslar, güzel rüyalar, hayaller, umutlar, gözyaşları, ayrılıklar, kavuşmalar saklar içerisinde. Kimine cennet olmuştur kimine cehennem. Kimi Tevfik Fikret olur 'Örtün üzerini, örtün.' der. Kimisi Yakup Kadri olur 'Sıyrıl beyaz karanlık içinden.' der. Neredeydi Firuze Nehri sorar. O nehir gibi kaybetmek istemez İstanbul'u. Evet, kimisi beddua eder, kimisi dua. Kimisi ekmeğini bulur, kimisi açlıktan terk eder. Nasıl oluyor da İstanbul bu kadar duyguyu içinde barındırabiliyor? Neydi onu bu kadar vazgeçilmez kılan? Uğruna bu kadar kan dökülen koca şehir. Uyan da bak içindakilere. Kimisi yenmek ister seni, kimisi yenilir sana. Peki, bu bizim savaşımız mı onun savaşı mı? Dahası İstanbul savaşıyor mu bizimle. Yoksa bu bizlerin yanılması mı? Bizi boğan şehrin kendisi mi yoksa o hale ellerimizle getirişimizin farkındalığı mı?

Ey Fatih kalk bak bu koca şehre. Uğruna dökülen kanları hak etmiş mi? Uyan Tevfik sen mi haklıydın Yahya mı söyle bizlere. Uğruna dökülen kanlar o zaman helalse, İstanbul'un en büyük hakkıysa o mübadele fakat şu an hak etmiyorsa hiçbir emeği ayrıca o zamandan bu zamana yalnızca şehrin içinde yaşayan nesil değiştiyse kaba-hatli İstanbul mu? İstanbul kimisi tarafından bir sokak kadını gibi kötülenirken, kimisi için bir rahibeydi. Kim

yapıştırdı bu unvanları sana İstanbul. Sen bir sokak kadını mısın? Eğer öyleyse mecbur kalmışsın belli boğazından geçen acılardan belli. Havanı soluyamayan çocuklardan belli. Denizde boğulan insanlardan belli. Geceleri o ihtişamlı, güzel görüntünün içinde yatan cesetlerden belli. Hayır, sen bir rahibe değilsin. Sen ancak boyalarla süslenmiş, güzelliği dillere destan fakat içten içe bunalımda olan bir fahişe olabilirsin. Örtün ey şehir, örtün ve müebbet uyu. Ne kazandırır bu bize? Geçer mi acıların, acıttıkların? Peki ya doğsan sislerin ardından geçer mi her şey?

Yitip gitmesin güzelliğin fakat masumane bak bizlere. Ey İstanbul uyan fakat içine aldıklarının uykusunu kaçırma. İşçileri uykusuz bırakma. Ey İstanbul sen de ağla fakat içine aldıklarının yaşlarına sebep olma. Anneleri, çocukları ağlatma. Ey İstanbul sen de yaşa fakat içe aldıklarının yaşamına karışma. Doğanın ölmesine sebep olma. Evet, İstanbul, senin hakkında yazdık, konuştuk, seninle savaştık ancak hepimiz biliyoruz ki ne bu yazının ne savaşımızın seninle ilgisi yoktu. Sebep olanlar hep suçlayanlar, savaşanlar ise asıl savaşı başlatanlardı. Ya müebbet uyu ya da sıyrıl beyaz karanlık içerisinden ey insan.

PİYASA ADAMI

Mehmet TAŞBAŞI

Kim demiş piyasada adam yok diye? Piyasa adamlarla dolu. Hem de **“piyasa adamlarıyla”**. Peki, piyasa adamlarını **“adamdan”** ayıran özellikler neler? Piyasa adamlarının pek çok özellikleri vardır. Ben sizinle sadece tanık olduklarımı paylaşabilirim ve paylaşacağım. Benim tanımadığım **“piyasa adamları”** da tümünden yok sayılamazlar. Onları da sizler hafızanızda canlandırır ve bu listenin altına eklerseniz **“piyasa adamları”** bütün bir aile resmi olarak çerçevelenmiş olur.

“Piyasa adamları” her şeyden önce ilkel adamlardır. İnanırları ilkelerinden asla taviz vermezler. Kimse onları sahip oldukları bu en değerli **“erdemlerinden”** vazgeçiremez. Kendilerini bu **“erdemlerinden”** vazgeçirmek isteyen insanları kendi akıl sağlıkları için ciddi bir tehdit olarak görürler. Birinci düşmanları onları bu ilkelerinden vazgeçirmeye çalışan kişilerdir. Onları hemen bir gruba dâhil ederek kendi karşılarında ve piyasa adamlarına düşman olmakla suçlarlar.

Piyasa adamlarının ilkeleri nelerdir?

Her şeyden önce geçerli ve zamanlaması tam yapılmış ilkelerdir bunlar. Bilirler ki piyasa geçerli olmayan ilkelerle hareket etmek onların aklının ucundan bile geçmez. Başarılı olmak onlar için birinci meseledir. O halde başarı nedir? Onların kazandığı ve üstün olduklarını zannettikleri her durum onlar için bir başarıdır. Hayatta başarılı olmak tek hedefleri olduğu için başarıya giden her yol onlar için mubahtır. Ahlaki erdemleri onların başarı olarak tanımladıkları

ilkelerin şekillendirdiği bir hayatı zorunlu kılar. Dolayısıyla **“piyasa adamlarında”** evrensel ilke ve ahlak kurallarına uygun davranış beklemek öküz altında buzağı aramak gibi bir durumdur. Beyhudedir, boştur.

Piyasa adamları görünürde çok ahlaklı ve fazilet dolu insanlardır. Onlarla konuşunca küçük dilinizi yutmamaya dikkat etmelisiniz. Zira onların sözlerinde asla bir yanlış kelam duymazsınız. Lakin tek sıkıntıları vardır oda davranışları ile sözleri arasındaki uyumsuzluktur. Davranışları ile sözleri arasındaki tutarsızlığı göz ardı ettiğiniz durumda onlardan daha mükemmelini bulamazsınız. Hayatlarındaki bu çelişkiyi görmezsek geriye tek problem diğer insanların hep kusurlu olmalarından ve onların düzgün ve doğru davranışlar sergilememelerinden kaynaklı problemlerle baş başa kalırız.

Asla kul hakkına tenezzül etmezler. Bu noktada da tek problem kendi çıkarlarıyla ilişkili olması durumu hariçtir. Adil olmak onların tek vazgeçilmez tutku ve ödevleridir lakin adalet kendilerine zarar veriyorsa orada adalet ve hukuk eksik kalmalıdır. Kamunun tirilyonlarca çıkarı olsa onların eğer bir kuruşluk kayıpları olacaksa kamunun hiçbir özelliği kalmaz. Onlar için önemli olan bu durumda toplumun çıkarı değil, kendilerinin bir kuruşluk menfaatleridir. Kendi çıkarlarının olmadığı her noktada en önde onları adalet savaşçısı olarak görmek mümkündür. Bu durum onların piyasada görünür olmalarını sağlar. Piyasa adamlarının asla kaçırmayacakları durumlarda bunlardır.

Piyasa adamlar genelde ve özelde çok demokratik kişiliklerdir. Bu nedenle düşünce açıklamaktan asla geri durmazlar. Açıklanan düşüncelerden son derece mutluluk duyarlar. Demokrat olma özellikleri onların mücadelelerini daha az gayret ve başarıyla tamamlamalarına müthiş bir destek sağlar. Hadiseye öyle baktıkları için onlardan daha demokrat birini toplumda bulma şansınız yoktur. Sizin demokrat olmanız veya demokrasi düşmanı olmamanız onların söylediklerine yaklaşımınla doğrudan ilişkilidir. Onların söylem ve davranışlarını onaylıyorsanız siz çok demokrat birisiniz demektir. Şayet onların söz ve davranışlarından birine itiraz edecek olursanız hemen saf değiştirmiş ve demokrasi düşmanı olmuşsunuz demektir.

Piyasa adamları yukarıda saydığımız özelliklerinden ötürü asla yalnız kalmazlar. Çevrelerinde sürekli insan yumağı ile dolaşırlar. Güçlü bir insan yumağı içinde hareket ederler. Onların üstlerinde karşı sergiledikleri tavrı diğer insanlardan kendileri beklerler. Şahsiyetleri piyasa kuralları ile çerçeveslendiği için bu kurallara uymayan şahsiyetli bireylerden asla haz duymazlar. Onlara göre farklı bir kişiliğe sahip olmak, garip tuhaf, anlaşılmaz hatta saçma bir şeydir. O nedenle piyasa adamlarına göre iki tip insan vardır. Birincisi kendileri gibi düşünen fakat ona onun davranışlarıyla muamele etmeyip kusursuz olanlar diğerleri ise onun gibi düşünmeyip ona göre davrananlar. Yani iyiler demek kendi gibi olanlar, kötüler ise kendisine benzemeyenler. O nedenle ona göre adam kıtır. Zira onun eşi benzeri yoktur. O nedenle sıkı sık ayna karşısında görürsünüz onu. Eşsiz olan dünyanın son harikasını görmeye, anlamaya, takdir etmeye diğer benzerini arar durur. Evrendeki tek çabası bunun fark edilmesini sağlamaktır. Ne yazık ki insanoğlu nankördür ve takdir etmek kadir kıymet bilmez. Ölümsüz olarak gördüğü kişiliği ve kimliği ile eserleri arasında acı çektiği için, yaşamayı bundan ibaret görür. Zavallı fani dünyadan göçtüğüne değil de dünyanın onun gibi bir yetenekten yoksun kalacağına

hayıflanır durur. Nerde mi bu adamlar? Etrafınıza bakın ilk örneğini hemen yanı başınızda bulacaksınız. Bulamadınız mı? Aynaya bakın. Ya da bir şiir dinletisine koşun.

HANGİ

İçi kadar üşümüyordu teni,
terk edilmişliği kaç kış bastırır bilir misin?
Yarım kalanların yerini doldurmaya
kaç metre yağmalıdır kar?
Kaç kilometredir gördüğüne dokunamamak,
Kaç dağ aşımı,
göz kapaklarının ardına ulaşmak?
Adım, dudaklarından çıkan sestem
daha güzel hangi alfbededir,
hangi coğrafya dersi çizer yükseltelerde,
Hangi matematikle toplanır,
içinden çıkaramadığını,
yörenden çıkartınca,
Hangi fen formülünde kayıtlıdır
ya da biyoloji dersi bilir mi,
içinde adınla gezen hücrelerin,
uzaklaştıkça çürüdüğünü,
Hangi bilim adamınının hesaplaması
gönlünü rahatlatır,
Hangi sorunun cevabı kanıtlıdır,
Hangi teselli kıştan sıcaktır şimdi,
Bu gitmeyi içinde çizen boyalar
Hangi ressamın fırçasındadır?
Şimdi varlığını kanıtlayamadığın yokluğu
Dünyada hangi element tamamlamaktadır?

Gölge SÜMER

GELİNCİK

Ayşe POLAT

Hani bazen, dokunsan ağlar ya insan! Hani dolmuştur da, tek bir damlaya bakar taşmak için. O son damlanın nasıl olduğu fark etmez. Son bir damla işte!

Bugün çok güzel bir gelinciğe uzattım elimi. Sen misin uzanan.

Dokunduğum anda döktü yapraklarını.

"Yeter artık der gibi." "Dokunma!" der gibi. Biriktirdiği tüm duygular adına. Hakkını veremediği günlerin, sabrın, hüznün, haksızlıkların adına.

Ne oldu, diye sorsalar, cevap yoktu, bilinmezdi. Gerçekten bilinmezdi. Unutulan her şey adına, bir gelincik ağladı ellerimde.

Rüzgârın savurup kırması, Güneşin yakması ve unuttuğu her şey adına. Dokunsalar ağlayacaktı, dokundum, ağladı.

Buna benzer bir şeydi Elvanın o gün derste yaşadığı. Okula gelmeden önce annesiyle kavga etmişti. Aslında annesinin öfkesi freni patlamış kamyon gibi yokuş aşağı geliyordu ve öfkelenildiği kişi her zamanki gibi hayal dünyasında yaşayan kocasıydı. Nasıl olduysa oldu. Öfke yön değiştirdi. "Alçacık eşek, binmesi gevşek misali Elvan'a yöneldi.

Ne gerek vardı şimdi, Allah'ın öküzüyle tartışacaktı, daha kolay olana yönelirdi böyle zamanlarda. Kum torbası gibi kullanırdı çocuklarını.

O günde çöp kamyonu gibi boşalttı öfkesini Mualla. Seni doğuracağıma taş doğursaydım replikleriyle konuyu istediği gibi saptırabiliyordu. Kocasını Niyazi'nin altılı ganyan, at yarışı, oynayıp da kazanacağına inanmadığı gün yoktu. Her zaman yenilen pehlivan misali güreşe doymazdı.

Karnını yarsalar kırk aybaşı çıkan memur gibi kırk tane altılı ganyan ve şans oyunları çıkarırdı. İşin garibi karı-koca inanma konusunda durumları aynıydı. Umut dünyasında el eleydiler.

"Valla hanım bak ben sana neler alacam, hele bi çıksın. Elini sıcak sudan soğuk suya elletmem" diyen Niyazi'yle, alttan alta bu hayallere

gülümseyen Mualla aynı kumaşın farklı bir tonuydu. Muallâ önce inanır, sonra da hüsrana kanalinin dibinde kurban rolüne bürünerek topladığı çakıl taşlarıyla Elvan'a saldırırdı. İşte yine aynı senaryo dedi Elvan.

Babası Niyazi Bey, usta bir manevrayla evden savuşurken öfke denizinin ortasında savunmasız kalan Elvan'ın durumu her zamanki gibi adamın umurunda bile değildi. Hatta:

"Ben bu çocukların geleceği için oynuyorum bunu be ya", diyerek söylediğine kendisi de inanırdı. Gerçeği değerlendirme konusunda Elvan'la babası siyah beyaz kadar zıttılar. Elvan emeğe babası şans oyunlarına inanırdı.

Elvanın anne baba seçme şansını olsa ne Muallayı anne ne de Niyazi'yi baba seçerdi. Hatta dünyaya gelme isteği sorulsa, bunu bile istemezdi.

Kardeşlerinin haline üzüldü anne babasını kavgalarıyla baş başa bırakırdı. Böyle kriz zamanlarını en az hasarla atlattık için stratejik bir yöntem bile geliştirmişti. "hadi size hikâye okuyayım," diyerek kardeşlerini odaya alır, yüksek sesle kitap okumaya başlardı.

Kavganın günü saati pek belli olmazdı. O gün sabahtan başlamıştı kavga. Elvanın o gün saat onda, sınavı vardı.

Herkes anne baba olmamalı, diye düşündü. Bunun bir yeterlilik sınavı falan olmalıydı. Ya da en azından okulu olmalıydı. Önüne gelen patates gibi yavrulamamalıydı.

Daha sonra annesinin hisminden kurtulup evden çıktı, koştur koştur geldiği durakta, saniye farkıyla otobüsü kaçırdı. Anne babasına ebeveynlik yapmak, hele ki tartışmalarda hakem tutulması iki ucu kirli değnekti. Neylersin ki anne babanı seçemiyordun işte. Hiç birini haklı bulmak istemiyordu. Hakem olmak hiç istemiyordu.

O günkü sınavını ve lise son sınıfta olmanın dezavantajını düşündü. Eğer yetişemezse okul bir yıl daha uzardı. Alttan sorumluluk sınavı alma

şansı yoktu. Bir sonraki otobüs yarım saat sonraydı. “Kör şeytan” diye söylendi.

Allah kahretsin. Bir sürü gereksiz insan vardı. Ne yapacaktı. Tırnaklarını yemeye başladı. Telaşlandığı zamanlarda bunu hep yapardı. Bir keresinde öğretmeni Elvan’ı rehberlik araştırma merkezine yönlendirmişti. Faydasını da görmüştü ama son zamanlarda yine ilk haline geri dönmüştü.

Elvan elini alnına götürdü. Yüzünü aşağı doğru sıvazladı. Ne yapması gerektiğini düşündü. Taksiye binse parası yoktu. Otostop yapsa tehlikeli işti. Adı kötüye çıkabilirdi. Nihayetinde sarhoş Niyazi’nin kızıydı. Böyle bir riske girmezdi. Çünkü saygı görmek hayatında istediği tek şeydi. Onun için okuyordu. Okuyup saygın bir meslek sahibi olacaktı. Aklında matematik öğretmeni olmak vardı. Bu hayalinin gerçekleşmesi için okulu bitirmeliydi.

Yapılacak en akıllı iş kendi ayaklarına güvenmekti. Hızla yürümeye koyuldu. Okul tam üç durak ötedeydi. Soluğu taşıncaya kadar koştu. Yüzünde hissettiği rüzgâr önce serin sonra ılıktı. Gittikçe suratında artan yanmayla birlikte durdu. Saati yoktu, ne kadar zaman vardı tahmin yürütü. İçinde büyüyen sıkıntıyı derin soluklarla savuşturmaya çalıştı.

Annesine babasına, sitem etmek aklında bile yoktu. Çünkü onlardan bir beklentisi de yoktu. Uzun zaman önce gerçeği değerlendirme noktasında bir karar vermişti. Bahaneler değil çözümler üretecekti.

Onları suçlamak zaman kayıydı. Onunsa kaybedecek bir saniyesi yoktu. Sadece sınava yetişme çabasıyla yürüdü, yürüdü, yürüdü. Yürürken yanından geçtiği buğday tarlalarının, ekilmeyen arazilerdeki kır çiçeklerinin ve papatyaların farkında bile değildi. Oysa severdi papatyaları.

Mevsim ilkbahar olmasına rağmen onun gönlündeki mevsim kıştı. Kafeleri geçip, okul yoluna saptı. Hastaneyi geçince okul göründü.

Uzaktan okulun merdivenlerine baktı. Kimsecikler yoktu. Yaklaştıkça bahçenin bomboş olduğunu gördü. Şimdiye kadarki okula gidiş rekorunu kırarak sınav salonuna çıktı. Koridordan geçerken sınıflara baktı. Kapılar kapalıydı. Belli ki

sınav çoktan başlamıştı. Son bir çaba ile kapıyı çaldı ve girdi. İçeriden ciddi bir hava yüzüne çarptı. Öğrenciler kafasını kaldırıp bakmadı bile.

Belli ki herkes sınav kâğıdındaki sorulara dikkat kesilmişti. Göz ucuyla bakıp kafasını önüne indiren bir kişi oldu. O da arkadaşı Gülay’dı. Belli ki, merak etmişti.

Öğretmeniyle yüz yüze gelince, “geç kaldığım için özür dilerim öğretmenim” diyebildi.

Öğretmen “neredesin sen gel bakalım!” derken arkalarda boş bir sırayı gösterdi. O sırada ne kalem ne de silgisinin olmadığını fark etti. Sabahtır koşuşturmaktan kan ter içinde kalmıştı. Yazılı kâğıdını uzatan öğretmene çekinerek, “kalemim yok”, diyebildi.

Öğretmeni, “tamam telaş etme, kalem de var, silgi de. Al bakalım.” diyerek kırmızı bir kurşun kalem uzattı. İşte ne olduysa o anda oldu.

Kalemi almasıyla birlikte Elvan’ın boğazı düğümlendi. Kendini tutmaya çalıştı ama başaramadı. Bunca yükü, taşıyan yürek kanadı. Gözleri doldu taşı. Nefes alması güçleşti. Burun direği sızladı, akmaya başladı.

Tüm içtenliğiyle, kendini tutmadan, sessizce ağladı. Öğretmeni nedenini sorsa söyleyemezdi. O da, sormadı zaten.

Elvan fark etmese de; öğretmenin söyleyenleri anlamak gibi bir özelliği vardı. İnsan mühendisi olmak bunu gerektiriyordu. Dolayısıyla bütün bu olanları sakince izledi. Yavaşça Elvanın omuzuna elini koyarak “geçti,” dedi. “Geçti.”

Ceketinin cebinden çıkardığı mendili uzattı. Mendili almasıyla birlikte Elvan daha çok ağladı. Ağlamak tüm bu olanlara, “yeter artık! Yoruldum gelme üstüme”, demektir. Gözyaşları söyleyemediklerini söylemişti işte.

İçindeki acıyı yıkadı. Elvan, konuşamadıklarına, sustuklarına, kardeşlerine, geç kaldığı sınav, son anda kaçan otobüse, olmayan kalemine... Babasının sorumsuzluğuna, annesinin öfkeli acı sözlerine... Uzun uzun ağladı. Ama en çok kendisine uzanan ele. Önce kalem sonra mendil veren ele ağladı.

Kurumuş Çiçek Derdi

Ağlama
Gözyaşlarına belediğin tek şey
Yalnızlığın olmasın asla

Hangi zaman
hangi rafta unuttuğun
kitap ayracı gibi durma
uluorta yüreğimde
bu demde

ayarsız saatleri düşün
enstitüde
bizimle
yalnızca kederle
kokla ve öp
beni de

yalnızca
kurumuş çiçekler mi
düşer bu derde

Dünyaya Sığmayan Yalnızlık

Ben her zaman sevmem
Böyle istemediğinde
Öperim
Beyaz martıların
Denizi öptüğü gibi

Ki güneş konsun
Bir ucuna dünyanın

Biz ucuna dünyanın
Yoksa
Sığar mı yalnızlık

Selim TUNÇBİLEK**GİDENE**

Zaman...
Dursaydı öylece,
Duramazdım buralarda.
Elimin ermediği
Gücümün yetmediği yere Tevekkül ettim.
Her, günbatımında
Günden güne
Devasın derdim.
Sustum, sustum ama
Sen ardını unutma
Can...

Yüksel GAZIOĞLU**Nefessiz Öpücüğüm**

Ey güzellikleri gözlerinden
Sevgileri portakal çiçeğinden
En içten duyguları
Yüreğinden sunan kadın
Sensizlik ölüm

Lalezarda açan nadide çiçek
Özgürlüğümün sevgi seli
Ruhumun ince ayarısın bende
Mutluluklar seninle anlamlı
Adınla dilim dolandır

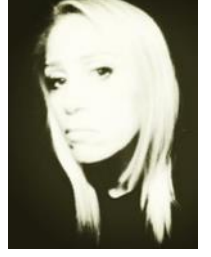
Hayalini düşledikçe her an
Kaybolur ruhum ve tenim
Adada bir denizkızı yüzer
Yaz sıcaklığıyla yaz olursun
Ezberim bozulur

İsmi aklımda sayıkladığım
Bir bütünün birer parçasıyız
Ne sen bensiz ne ben sensiz
Ben seninle kimsesizim
Nefessiz öpücüğüm

Cemal KARSAVRAN**Şairin yakında çıkacak olan 'Yalnızlıklar Kitabı'ndan*

EN ÇOK KİME YABANCIDIR İNSAN?

(Marquis De Sade ve Friedrich Nietzsche'nin Konuşması)

Işık Tekin MARSAK

SADE: Olduğumuzdan başka birisine dönüşebilir miyiz?

NİETZSCHE: Ne zaman kendimiz olabildik ki?

SADE: Ahlsızlıktan haberdarlık yaptığımız her an kendimizizdir. Fakat hiçbir şey kişinin cezasız kalmış ilk suçu kadar cesaretlendirici olamaz.

NİETZSCHE: Hep söylediğin gibi 'doğanın iki sesi vardır, bildiğiniz gibi birisi tüm gün emrederken diğeri o emri ayıplar.

SADE: Açıkçası ben kalp nedir bilmem, bana göre o, zihnin zayıf tarafıdır. Bu yüzden diğerini yok eden insan, doğanın gözünde veba veya açlıkla aynıdır. Yani insan nedir? Diye sorunca insanla bitkiler arasındaki, insanla hayvanlar arasında ki fark nedir diye soruyorum. Elbette hiç fark yoktur. Neden? Çünkü rastlantılar arasında ki fark ne olabilir? Rastlantı sonucu dünyaya gelmiş, doğmuş, yaşlanmış hiçlikle kaybolmuştur.

NİETZSCHE: Denge demek istiyorsun. Bütün insanlar özgür doğar ve hepsi eşit haklara sahiptir.

SADE: Fakat hiç kimse zenginin fakirden çaldığını duymaz. Böylelikle ekonomik dengesizlik azıtır. Sadece fakir zenginden çalar. Böylece ekonomik dengesizlik düzelir. Bunda yanlış ne olabilir ki?

NİETZSCHE: Hayatın kuralı 'keyfine bak'

SADE: Yeterince dert varken...

NİETZSCHE: Sözcüklerini ve tehlikeli yazılarını düşünürsem tutkuların yön vermediği dürüst bir insan bulamayız.

SADE: Aynı zamanda dünyaya direnebilecek tek bir aşk bulamazsın.

NİETZSCHE: Peki ölümsüz olan nedir?

SADE: Savaş...

Kendim ve Ben...

Bahçenin ışıkları söndü,
Cır cır böcekleri ay ışığının altındaydı
Ve bir kaç parlak yıldız kalmıştı ümide maya,
Rüzgâr kendine hasret bırakmıştı yaprakları,
Şehrin uğultusu duyuluyordu daha,
Harfler unutulmuştu sayfalarda,
Bir ben kaldım bir de kendim, masallarla başbaşa...

Bu nedenle suçluyum nazarınızda...
Bir kaç iyi adam vardı kendine özgü esasıyla,
Bir nefes ötesinde çizgilerin,
Çizgiler kalınca üzerinden atlı arabalar geçmekteydi,
Rahvan atlar tunçtan heykeller gibiydi,
Kendim ve ben gördüm gözyaşlarını,
Yol kenarlarında güne bakan kurutuyorlardı,
Atların yelelerinden rüzgâr devşirdim,
Dünya hali der geçerdim,
Nehir boyunca durgun sular seslenmeseydi bozkıra...

Selçuk ŞAMİL

A•KALEMLER

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi (Şiir Vakti Ekidir)

Sahibi : S.TUNÇBİLEK

ISSN : 2147- 2203

G. Yayın Yönetmeni: Selim TUNÇBİLEK

Yıllık Katkı : İsteğe Bağlı

Y. İşleri Müdürü: Mehmet TUNÇBİLEK

Baskı : Geçit Ofset

Tel: 0507 887 17 91

Satış : www.epazardanal.com

Kamu kaynaklarından abone kaydetmez.

E-posta : akalemlerdersigi@gmail.com

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No: 4 - B Melikgazi - Kayseri

